

Лариса Руденко, Світлана Василина

СПІВПРАЦЯ НАУКОВЦІВ І ПЕДАГОГІВ-ПРАКТИКІВ ЩОДО ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Сучасні дослідження в галузі теорії та методики професійної освіти актуалізують питання реалізації концепції гуманітарної освіти, яка передбачає засвоєння культури, звичаїв, традицій, історичного досвіду свого народу, а також формування у молоді здатності творчо вирішувати поставлені життям завдання. Перебування в умовах системної економічної кризи, недостатнього розвитку ринкових стосунків, складних соціально-психологічних процесів породжує гостру суперечність між системою суспільних вимог до кваліфікації та якості підготовки майбутніх фахівців і можливостями та готовністю особистості до успішної діяльності в різних ситуаціях як у професійній сфері, так і в суспільному житті. У зв'язку з цим у педагогіці загострюється проблема оптимізації навчально-виховного процесу в закладах системи професійно-технічної освіти.

Різноманітні аспекти цієї проблеми обговорювалися на засіданні круглого столу “Впровадження прогресивних педагогічних технологій, оптимальних форм і методів організації навчально-виховного процесу”, яке відбулося 30 травня 2013 р. у приміщенні Львівського професійного ліцею харчових технологій. Круглий стіл проводився у рамках трирічної співпраці відділу практичної психології Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти НАПН України з методичним об'єднанням викладачів історії, суспільних дисциплін і права Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Львівській області під егідою Департаменту з питань освіти, науки, сім'ї та молоді Львівської обласної державної адміністрації та Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України.

У засіданні взяли участь директор Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Львівській області В. Бобко, наукові співробітники й аспіранти відділу практичної психології Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти НАПН України, методист Навчально-

методичного центру професійно-технічної освіти у Львівській області С. Василина, директор Львівського професійного ліцею харчових технологій Н. Склярчук, 45 викладачів історії, суспільних дисциплін та права ПТНЗ області.

Розпочалася робота круглого столу виступом директора Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Львівській області В. Бобка, який відзначив світоглядну роль суспільно-гуманітарних дисциплін у розвитку особистості майбутніх фахівців і важливість гуманітарної підготовки в ПТНЗ, оскільки передусім навчальний заклад має виховати відданого національній ідеї громадянина, який з любов'ю й відповідальністю ставиться до професійної діяльності. Формуванню такої особистості сприяє створення навчально-практичних центрів, у яких органічно поєднуються професійна спрямованість загальноосвітньої підготовки з виробничим навчанням і професійним вихованням, що дозволяє досягнути кращих результатів у підготовці фахівців для різних галузей народного господарства.

Результатами багаторічної співпраці Львівського професійного ліцею харчових технологій із міжнародним фондом Р. Боша поділилася директор ліцею Н. Склярчук, яка ознайомила учасників із теорією сталого розвитку, спрямованою на забезпечення життя наступних поколінь. Вона є надзвичайно актуальною в Європі та покликана формувати у молоді природовідповідне й культуровідповідне ставлення до природи, суспільства і самої себе.

Психолого-педагогічні аспекти оптимізації професійної підготовки майбутніх фахівців у ПТНЗ (формування професійних якостей майбутніх фахівців у процесі педагогічної взаємодії, інтенсифікація навчального процесу, розвиток комунікативної культури й емоційної компетентності його учасників, можливості використання зарубіжного досвіду в Україні) висвітлили і науково обґрунтували відповідно: кандидат філософських наук Г. Дегтярєва, кандидат соціологічних наук А. Шиделко, кандидат педагогічних наук Л. Руденко, кандидат психологічних наук І. Матійків, О. Дубовик.

Упровадженню інноваційних педагогічних технологій у процес вивчення суспільно-гуманітарних дисциплін, серед яких акцент робився на інтерактивне навчання, присвятила свій виступ методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Львівській області С. Василина. Велике зацікавлення учасників круглого столу викликали практичне застосування засобів мультимедіа та впровадження методу проєктів при вивченні історії та правознавства, яке продемонстрували аспірант Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти НАПН України Ю. Колісник-Гуменюк і викладач Самбірського професійного політехнічного ліцею О. Білик. Бурхливою реакцією освітяни підтримали доповідь викладача історії, суспільних дисциплін та права Міжрегіонального вищого професійного училища автомобі-

льного транспорту та будівництва Ю. Касімової, у якій порушувалися проблеми змісту навчання гуманітарних дисциплін і пропонувалися шляхи його вдосконалення – забезпечення наступності у вивченні правознавства, відображення у навчальних програмах галузевого права, включення у них відомостей з підприємницького права, соціологічних наук, психології праці, основ комунікації. Викладач історії Новояворівського професійного ліцею В. Юськів зазначив, що викладач суспільно-гуманітарних дисциплін має спрямовувати зусилля на розвиток в учнів комунікативності, критичного мислення, діалогової взаємодії, формування національної свідомості. Розвитку педагогічної майстерності педагогів професійної школи у системі підвищення кваліфікації приділила увагу в своєму виступі аспірантка Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти НАПН України Н. Оверко.

З досвідом організації самостійної роботи учнів на уроках ознайомила слухачів викладач історії та суспільних дисциплін ВПУ № 20 м. Львова Н. Фаринюк. Доповідачка наголосила, що в умовах постійного скорочення годин на гуманітарні предмети організація самостійної роботи учнів набуває ключового значення, оскільки саме цей вид здобуття знань стає основним і має навчити майбутніх фахівців робити об'єктивні висновки щодо життєвих реалій.

За результатами засідання круглого столу пропонуються такі *рекомендації*: оптимізація навчально-виховного процесу в ПТНЗ потребує тісної співпраці науковців і педагогічних працівників професійної школи у галузі науково-методичного забезпечення суспільно-гуманітарної підготовки учнів, розвитку педагогічної майстерності викладачів у процесі підвищення кваліфікації, формування у них навичок ефективної педагогічної взаємодії, уміння управляти своїми емоціями, використовувати кращий вітчизняний і зарубіжний досвід у професійній підготовці; покращенню організаційно-педагогічних умов професійної підготовки сприятиме створення на базі провідних ПТНЗ навчально-практичних центрів і спрямування навчально-виховного процесу на органічне поєднання професійного й особистісного розвитку майбутніх фахівців; з метою вдосконалення змісту суспільно-гуманітарної підготовки необхідно передбачити в навчальних програмах вивчення галузевого і підприємницького права, основ соціології, психології праці, розвиток комунікативної культури учнів ПТНЗ; підвищення якості підготовки майбутніх фахівців у процесі вивчення суспільно-гуманітарних дисциплін забезпечить дотримання принципу наступності у викладанні навчального матеріалу й усунення його дублювання, а також належна організація викладачами самостійної роботи учнів, упровадження інноваційних педагогічних технологій, зокрема інтерактивних, застосування засобів мультимедіа та залучення учнів до їх використання у підготовці до занять.

Стаття надійшла до редакції 31.05.2013